

Mojca Janžekovič van Midden: *Ljubezenska zgodba*

Rada bi povedala ljubezensko zgodbo, o kateri premišlujem že celo življenje.

Po materini strani izhajam iz Goriških Brd, iz Kozane. Bili so premožni posestniki, delovni in sposobni ljudje. Delali so odlično vino za katerega se govori, da sam papež z njim mašuje, in prodajali svoje češnje in breskve.

V družini mojega starega očeta je bilo sedem otrok. Usoda vsakega od njih je zanimiva in vredna svoje pripovedi. Danes bom povedala samo zgodbo Hermine de Reya, ki smo ji rekli teta Minče (Minče je bila teta moje mame, torej moja prateta). Rojena je bila kot drugi otrok v družini, pred štiridesetimi leti je bila stara približno 70 let.

Kot mlado dekle je obiskovala licej v Gorici, kjer se je naučila slikati in odlično igrati violino, ki jo je igrala do pozne starosti.

Eno od njenih slik sem dobila za svoj petdeseti rojstni dan. Oljna slika, ki predstavlja smrekov gozd s podrastjo, na pobočju osvetljenem s soncem. Enkrat, ko sem se peljala po avtocesti proti Novemu mestu, sem na desni strani zagledala ravno tak prizor. Drevesa, svetloba, ki lije v gozd. Čarobno.

V Kozani so takrat živeli razgibano kulturno življenje. Prirejali gledališke predstave, režiser je bil Minčin brat stric Ive, ki si je kostume sposojal v ljubljanski Drami in kasneje prijateljeval z Bertom Sotlarjem.

V tem času se je Minče zaljubila v nekega prijetnega in čednega mladeniča iz okolice. Mati se je že strinjala s poroko, Minče pa se je z vedrino in negotovostjo neveste v srcu pripravljala na svoje lastno družinsko življenje.

Kot strela iz jasnega je v idilično življenje v Kozani treščila druga svetovna vojna. Njen izbranec je bil mobiliziran kot častnik Kraljeve vojske. Nekaj tednov po začetku vojne se je za njim izgubila vsaka sled.

Minče ga je iskala leta in leta, pisala je pisma na vse možne inštitucije, pošiljala mu je pakete preko mednarodnega rdečega križa in upala, da ga bo našla. Leta in leta je trepetala. Je še živ? Zakaj se ne javi? Je bolan? Me pogreša? Se sprašuje, zakaj ne pridem do njega? Trpi?

Po osvoboditvi so jim nacionalizirali trgovino v Kozani, njo pa nastavili kot trgovko v njihovi lastni hiši. Ni si želela takega življenja in je odšla v Izolo. Od azulov je kupila hišo, kjer je živela do svoje smrti v devetdesetih letih.

Ko sem bil stara 18 let, me je mama poslala, da jo obiščem v Izoli. Oblekla sem se v belo bluzo (danes bi rekli top) z golimi rameni in se pojavila na verandi. Tam so sedele teta Minče in njeni sestri teta Alma in Ema in kramljale v hladu pod vinsko trto.

Kar gledale so me, ko sem prišla. Teta Ema reče čez nekaj časa: 'Ko sem bila jaz stara toliko kot ti, sem izgledala tako kot ti.' Pa se oglasi Minče: 'Ne, meni je čisto podobna.' In Alma: 'Ne, meni ...' Še zdaj mi gre na smeh ko se spomnim, kako so bile ljubke ob obujanju svojih mladih let. Kot jaz zdaj.

Čez leta, že v samostojni Sloveniji, sem iz knjižnice prinesla mami knjigo, ki opisuje dogodke na Primorskem po drugi svetovni vojni. Mama jo bere in me naenkrat vsa vznemirjena pokliče: 'Veš kaj sem prebrala? Semolič, zaročenec od Minče, je bil skupaj z drugimi vojaki Kraljevine Jugoslavije zajet pri Ajdovščini in ubit. Poglej', je rekla, 'in Minče je umrla in ni vedela, kako je bilo z njim. Do svoje smrti ga je čakala.'

Tako kot pravi Gide (prosto po mojem spominu): In celo življenje veje preko ognja ljubezni in ga ne pogasi.

A je res moč ljubezni najmočnejša sila v vesolju ?